

Közeleti Hírmondó

2014/2 negyedév

Felelős kiadó: Náraieért Egyesület

megjelenik 500 példányban

Szerkesztették: Marton Melinda, Molnárné Németh Emma, Horváth Szabolcs, Németh Tamás
www.kozeletihirmondo.gpinet.hu

Rönkhúzás... immár harmadszor

Habár nehézkesen, de végül is sikerült megrendezni harmadszor is a rönkhúzást a faluban. Már az elején szeretném megköszönni a szervezőmunkában való segítséget Tóth Antalnak, aki ha nincs, és nem érzi ennyire szíve ügyének a rönkhúzást, akkor talán el is maradt volna a rendezvény. Tóni bá – ahogy a legtöbben ismerik – időt és energiát nem kímélve járta végig a falut és „gyűjtögetett”. Itt köszönném meg a felajánlók-nak is az anyagi segítséget, név szerint: Bene Imrének, Simon Zoltánnak és Vörös Péternek, valamint a finom borokat: Borosta Lajosnak, Rozmán Pálnak és Tieber Károlynak. S ha már a köszöneteknél tartok, rendhagyó módon már a cikk elején köszönöm azoknak, akik bármilyen módon részt vállaltak, szerepeltek a rönkhúzás lebonyolításában. A teljesség igénye nélkül: Koltay család, Kurcz család, Tóth család, Frank család, az Örökzöld Nyugdíjasklub tagjai, Léber Imre, Németh Tamás, a nárai fiatalok, akik a szekeret húzták, s azok a nárai fiatalok, akik koszorúslányok és vőfélyek lettek erre a napra. S azért, hogy egy kicsit a háttér munkálataiba is belelássanak a kedves olvasók, köszönet Hompasz Bélának, aki felajánlotta a rönknek valót és el is szállította, köszönjük Hoós Norbertnek, Koltay Gábornak, Kurcz Attilának, Takács

Péternek, akik kivágták a fát, köszönjük továbbá Kovács Miklósnak, aki minden évben „tatarozza” a szekeret, s köszönjük szintén Takács Péternek – aki immár rendezvényeink szakácsa – a finom étket. Talán nem untattam Önöket a köszönetnyilvánítással, de szerintem ez a minimum, hogy az újság hasábjain

megemlítsük a rendezvények háttérében szorgoskodókat. S most lássuk, hogy is esett, hogy Mogyoró Marcsit (Koltay Gábor) elvette Makk Marci (Kurcz Attila). Farsang idején bolondlakodalmast tartott Nárai, s rönkre ültették a két „szüzet”. A kisbíró (Németh Tamás) kidobolt, a násznagy (Tóth Antal) a sor elejére állt, s kikérte a legényt, a lányt, s a koszorúslányokat. Adták is őket nagy hévvel, s kezdődhetett a lakodalmi menet. A falu művelődési házának színpadán megtörtént az esketés, és elcsattant az első hitvesi csók. A fiatalok megfogadtak mindent, csakhogy előbb szabadulhassanak, s hogy a fiatal menyecske mielőbb rophasson a falu népével. Hosszú selymes haja csak úgy libegett a nagy

táncban, meg néha le is esett... A bálban aztán mindenki igazán jól érezhette magát, s reméljük jövőre is megrendezhetjük falunk bolondlakodalmását. Íme ízelítőül néhány fotó:

Nádas Nikolett

2

Önkormányzati hírek

4

Védőnői tanácsok

7

Végre újra hívogat az iskola!

10

Nárai fiú mai visszaemlékezései

14

Sport hírek

Önkormányzati hírek

Közigazgatás

Bedőlt a takarékszövetkezet, oda a pénzünk! Nem várt eseményként a Magyar Nemzeti Bank (MNB) visszavonta a Körmened és Vidéke Takarékszövetkezet tevékenységi engedélyét és elrendelte végelszámolását, mert az intézmény működése fenntarthatatlanná vált. Egyes vezető(k) felelősségét is vizsgálják – közölte a jegybank 2014. január 23-án. Az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) 100 ezer eurós összehatárig (mintegy 30 millió forint) kártalanítja a betéteseket, a jogszabályi előírásoknak megfelelően minden jogos betéti követelést kielégít, de ez sajnos nem vonatkozik a költségvetési szervekre. A Takarékszövetkezet vagyonszámolója jogszabályi előírás alapján a Hitelintézeti Felszámoló Nonprofit Kft. A biztosítás nem terjed ki a költségvetési szervekre, így a Nárai önkormányzat 10 millió forintja ilyen formán nem került megtérítésre (akár más önkormányzatok esetében sem), pénzünk sorsa a végelszámolótól függ. Megtérülése akár néhány évet is igénybe vehet! A volt bankfiók későbbi hasznosítására több elképzelésünk is van, nem szeretnék a dolgok elébe menni. A bérleti díját jelenben még a felszámoló fizeti.

A Körmend és Vidéke Takarékszövet számláin befagyott összeg rendkívül megnehezítette önkormányzatunk likviditását, működését. Itt maradtunk egyetlen fillér nélkül, miközben heteken belül bért kellett fizetnünk az óvodai, hivatali dolgozóknak. Emellett a kifizetetlen számláink is csak gyűltek (víz, gáz, villany, közvilágítás stb.), értéke a kétmillió forintot is elérte! Nárailyen nehéz helyzetben még nem volt! A havi állami juttatás a kiadásainkat nem fedezte. Nem estünk pánikba, válságkezelést folytattunk és ha csúszásokkal is, de mára minden tartozásunkat kiegyenlítettük. Sőt, rövid idő után több millió forint a megtakarításunk. Mint ismert, segítségkérésért fordultam Hende Csaba honvédelmi miniszterhez, országgyűlési képviselőnkhez, Harangozó Bertalan kormány megbízotthoz, Varga Mihály nemzetgazdasági miniszterhez és Pintér Sándor belügyminiszterhez a kialakult rendkívüli helyzetre való tekintettel. A kormány február végén Nárainak 4 millió 915 ezer forint vissza nem térítendő támogatást szavazott meg. A kincstár részére az igazolásokat a napokban küldtem vissza, e pénz is hamarosan kiutalásra kerül. Emellett számolhatunk még pályázataink utófinanszírozása révén jó esetben cirka 18 millió forinttal, melynek realizálódása ebben az évben esedékes több ütemben. De a bankban ragadt 10 millió forintunkról sem mondtunk le! Nemrég jelent meg az adóssághoz konszolidációban részt nem vett települési önkormányzatok fejlesztési támogatásáról szóló belügyminisztériumi rendelet. Melynek értelmében lakosság szám arányosan vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek a korábban jól gazdálkodó, azaz adósságot fel nem halmozó önkormányzatok, minekutána az adóssággal rendelkezők adósságállományát az állam átvállalta. Az összegre pályázni kellett, Nárai esetében a kategória szerinti maximálisan elérhető és adható 20 millió forint támogatás került megítélésre. A támogatási szerződés már aláírásra került, az ösz-

szeg folyósítására ezt követően kerül sor. A pénzt önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó tevékenységekre fordíthatjuk, elsősorban útépitésre. Nárai rossz úthálózatát ismerve csepp a tengerben, azonban egy újabb lépéssel előrébb juthatunk.

Püspöki vizitáció

Veres András az Alkotóház kiállítását is megtekintette

Február 19-én, szerdán 13 órakor rövid látogatásra Náraiba érkezett Dr. Veres András megyés püspök, Dr. Rátkai László ke-
rületi esperes társaságában. A püspök Atya vizitációja során meg-
tekintette a felújítás alatt lévő plébániát, a templomot, illetve a
Sárgaliliom Alkotóház kiállítását, aki elismerően nyilatkozott a
községi fejlesztésekről.

Az iskola újraindításáról

Február 20-án kora este újabb szülői értekezletet tartottunk a leendő Nárai kisiskolások szülői részére. A tanácskozáson jelen voltak a képviselő-testület tagjain kívül Dr. Kóváriné Fekete Marietta a Paragvári utcai Általános Iskola igazgatója és Sámuel Mária Szombathely Megyei Jogú Város tankerületének vezetője. Ahogy már ismert, amennyiben a szükséges létszámú gyermeket a leendő Nárai iskolába íratják szülei, úgy szeptembertől ismét általános iskola működhet településünkön állami költségvállalással, a Szombathelyi Paragvári Általános Iskola tagintézményeként és szakmai felügyeletével. Az akarat tehát a képviselő-testület és az állami szervek részéről adott, hogy ismét iskola működjön településünkön, csak a szülőkön múlik.

A komposztálóládákról

A Nyugat-dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás nevében tájékoztatom Önöket, hogy az ingyenes regisztráció keretében Nárai településről 162 db komposztálóláda igénylés érkezett, ami igazán szép teljesítmény! A ládákért való regisztráció 2013. október 7-én kezdődött, és két úton zajlik: elektronikusan vagy személyesen. Azok az igénylők, akik elektronikusan jelentkeznek, a www.westhull.hu weboldal Komposztáló láda igénylés menüpontjában regisztrálhatnak. Az igénylők által kitöltött és aláírt dokumentumokat, kérem, őrizték meg a ládák végleges kiosztásáig. A ládák kiosztására várhatóan 2014 folyamán kerül sor, erről mindenki részletes információt kap a jövőben. Köszönöm együttműködésüket!

Tavaszi lomtalanítás május 9-én, pénteken

Május 9-én, pénteken tartjuk az idei évben a lakossági lomtalanítást. Mint ismert, közbeszerzési eljárást folytatunk le a kommunális hulladékelszállításra vonatkozóan, melynek nyertes ajánlatát a Szomhull Kft. tette, így év elejétől ők végzik a kukás személtélszállítást. Ajánlatukban évi egyszeri alkalommal díjtalan lakossági lomtalanítást is vállaltak. Így hosszú évtizedek után megszakad a hagyomány, hogy a helyi mezőgazdászok traktorokkal szállították saját költségen alkalmi segítőikkel minden évben a hulladékot a szeméttelre. Ezzel önkormányzatunk is mentesül az évi mintegy 200 ezer forintos lerakói díjtól. Egy korszak lezárult, hogy egy új nyíljon. Ezúton is megköszönöm mindazoknak a segítségét, akik az elmúlt évek során részt vállaltak a lomok szervezett összegyűjtésében!

Pályázatainkról, fejlesztéseinkről

Az óvodánk két bejárati ajtajának cserélésére, a hozzá tartozó lépcsők megerősítésére, járólapozására és a fémdobozos szélfogó

Felújított játszóterek a Kossuth Lajos és a Petőfi Sándor utcában

nagyobb, esztétikus faszerkezetűre történő átépítésére nyújtottunk be pályázatot év elején. A munkálatok 1,5 millió forintba kerülnének, döntés ezt követően várható.

Az Alpokalja Park-ház kialakításához kapcsolódó Millenniumi-park játszótérfejlesztésünk sikeresen lezárult, a 9 millió forint költségvetésű pályázat elszámolása megtörtént. A megvalósítás gesztora a Náráiért Egyesület volt. Az új játszótér ünnepélyes átadását a gyermeknapon tervezzük, de szemmel láthatóan a gyerkőcök már birtokba vették.

Befejeződött másik két játszótérépítésünk is a Kossuth Lajos és a Petőfi Sándor utcában. A pályázat elszámolása ezután történik, a játszótéri elemek már használhatók. Ugyancsak befejeződött a plébániaépület teljes külső és belső felújítása is. E fejlesztések együttesen 16 millió forintból valósulnak meg, ünnepélyes átadásukat, a plébániaépület felszentelését nyáron tervezzük.

A sportpálya épületfejlesztése után a Nárái Sportkör újabb sikeres pályázatának köszönhetően készült el a szabványoknak megfelelő új védőkorlát a pálya körül. A beruházás 3,8 millió forintból valósult meg, a sportpályák fejlesztésére kiírt TAO pályázat keretében.

2014-ben újabb két nyertes pályázatot tudhat magáénak Nárái! A Szabadtéri Közösségi Színterek Fejlesztése Náraiban címmel mind-

két pályázatunk nyertes lett. A templom melletti, még egyenetlen, zöldnövényzet nélküli, egykori gazos, közel 800 nm-es területet néhány éve vásárolta meg önkormányzatunk 250 ezer forintért. Most jött el az idő, e templomtér rehabilitációja fog megtörténni. A fejlesztéssel őshonos fás, cserjés valódi parkot alakítunk ki, térkövezett sétánnyal, mellyel még inkább hangsúlyosabbá, méltóságteljesebbé válik templomunk, a templomtér. Kihelyezésre kerül több kültéri pad, kerékpártároló és egy hinta a gyermekek számára is.

A Millenniumi-park fa színpada felett sajnos eljárt az idő. Újabb, harmadik településközponti sikeres pályázatunknak köszönhetően a Millenniumi-park komplexum teljes felújítása valósulhat meg. Elsőként a Park-ház, majd a játszótér, most pedig a színpad átépítésére beadott pályázatunk lett nyertes. A korhadt fa színpad helyett fedett kőszínpadot építünk. Ahogy már látható, az új színpad építését a kivitelező cég megkezdte. Alapterülete megegyezik a ré-givel, beton sávalapon, beton falazattal, vasbeton padozattal készül, a hátrafelé lejtő tetőt pedig hat pillér fogja tartani. Reményeink

szerint a fejlesztéssel hosszú évtizedekre időálló módon megoldódik a jövő generáció számára is a park színpadkérdése. A két helyszínen futó fejlesztés együttesen közel 7 millió forintból, EU-s támogatásból valósul meg.

A haranglábpépítést idén tovább folytatjuk. Következő ütemben a vezérlőkábel lefektetése a haranglábp és a ravatalozó között fog megtörténni. Ezt követően kerül majd a harang a helyére. Megköszönve érdeklődését lakóhelyének közügyei iránt:

Németh Tamás
polgármester

Felújított plébániaépület

A templomtéren új fejlesztések indulnak

A felújított Sárogliliom Alkotóház, templom és temető öröme

Egy hete Náráit tűztük ki úti célul turistatársainkkal. Mivel legalább heti egy alkalommal a településen keresztül visz utunk szülőfalumba, akaratlanul is felfigyel az ember a változásokra, különösen is a régi iskolaépületben történő felújításra. A nagyon csinos, varázsolt külső alapján sem gondoltam volna, hogy ilyen belső gazdag tartalmat takar. Egészen elzárkózottan néztem végig a szívet melengető kiállítást, a gyermekkor felidéző használati és dísz tárgyakat, fedeztem fel a bejáró diákként szerzett, rég nem látott ismerősök arcát a fotókon, egyszóval megérintett. Szilágyiné Pompor Vilma és Pulayné Marika lokálpatriotizmusa, kedvessége csak még fokozta a hatást, ahogy a közösségi házban kívül a templomot és a temetőt bemutatták. Köszönet érte, ezután más szemmel tekintünk Náraira.

Forstóber Sándorné és férje

Kedves Betegeim!

Ez alkalommal az akupunktúra lényegét, illetve a vele való tapasztalatom fogom megosztani Önökkel. Az akupunktúra olyan terápiás módszer, amelynek során vékony tűket szúrnak a bőrfelszín bizonyos pontjaiba annak érdekében, hogy helyreállítsák a szervezet működésének harmóniáját. A kezelést orvos végzi. Jelentősége abban áll, hogy egyéb,

a nyugati orvoslásban elfogadott módszerekkel előrelépést nem mutató állapotokban jelentős javulás érhető el.

Az akupunktúrák terápia, mint belső összefüggéseiben egységes rendszer Kínában alakult ki a Kr.e. 1200 és 220 közötti időben. Amint azt egy jeles kutató megfogalmazta, „az akupunktúra igazi birodalma a funkcionális rendellenességek között található meg”, vagyis olyankor, amikor a test „valamit rosszul csinál”, mint például gyulladásos betegségek, keringési rendellenességek, neurológiai és neuro-muscularis problémák, endokrin-betegségek és hasonlók esetén. Kimutatták azt is, hogy az akupunktúrának neuro-kémiai alapja van és így kizárt a szuggesztio lehetősége.

A hagyományos kínai elmélet szerint létezik a testben egy felszíni keringési rendszer, amelyet a nyugati fiziológia még nem ismert fel és ez közvetíti ezeket a hatásokat. Ez a bőrfelszín alatt, valószínűleg a bőrt az izmoktól elválasztó kötőszövetben futó, hosszanti „csatornákból” vagy „meridiánokból” álló rendszer helyenként mélyen behatol a testbe és így kapcsolatot teremt az összes belső szerv és szerkezet között. Ezeken a csatornákon keresztül folyik egy bizonyos „energia”, amit a kínaiak qi-nek neveznek (csi-nek ejtjük). Ez a qi, amelyet a nyugatiak elektro-kémiai vagy biomágneses energiához hasonlítanak, az élet elsőrendű meghatározó ereje, minden élettani folyamat alapja. Ahol folyamatosan halad, ott egészség van, ahol viszont áramlása megszakad, stagnál vagy erőtlén, ott betegség lép fel. Az akupunktúrák kezelés célja ennek az életteli áramlatnak a helyreállítása és újraharmonizálása.

Ezt a koncepciót használván fel elméleti alapként a kínaiak létrehoztak egy belső összefüggéseiben egységes rendszert, amely az elmúlt 2000 év során hatékonyan bizonyult.

Milyen betegségek esetén hatásos az akupunktúra?

- túlsúly és elhízás (az akupunktúra révén csökkenthető az éhségérzet, így hatékony segítség a fogyókúra során)
- gerinc- és ízületi bántalmak (kopás, meszesedés, csonttritkulás, porckorong rendellenességek, porckorongsér, ülőideggyulladás, alagút-szindróma, karidegfonat fájdalom)
- nyak-, váll- és hátfájdalmak
- derék-, csípő- és térdfájdalmak
- fejfájás, migrén
- szédülés
- fülzúgás
- allergiás betegségek
- asztma
- idült légúti betegségek (COPD)
- makacs köhögés
- idegbénulások, ideggyulladások, neuralgiák „idegszábák”
- emésztőszervi bántalmak (reflux, bélgyulladások, irritábilis bél szindróma)
- makacs urológiai és nőgyógyászati problémák, visszatérő gyulladások
- meddőség bizonyos esetei
- a hangulati élet zavarai
- pánikbetegség
- alvászavarok
- krónikus fáradtság szindróma
- autoimmun betegségek aktivitásának, progressziójának mérseklése.

Szeretném kiemelni, hogy a módszert magam is kipróbáltam betegként, és kizárólag pozitív tapasztalataim vannak vele kapcsolatban. A tűszúrások nem fájdalmasak (magam egyszerre 14 tűvel is megbirkóztam, melyek egy része hóhatás révén is stimulációt végeztek).

Amennyiben felkeltette érdeklődésüket a témakör, állok rendelkezésükre saját tapasztalataim megosztása terén, illetve akupunktúrával IS foglalkozó doktorom elérhetősége kapcsán is. Forrás: <http://kinaigyogaszat.hu/akupunktura#akupunkt>

<http://www.drillichmelinda.hu/akupunktura.html>

Dr. Hang Dóra
házi orvos

Bőrelváltozások a terhesség alatt

A fogantatás pillanatától kezdve számos változás kezdődik a szervezetben, mely a magzat egészséges fejlődését szolgálja. A pocak gömbölyödése mellett a várandósság alatti hormonális és kötőszöveti változások hatásai a bőr és a haj állapotában is egyaránt jelentkeznek.

Bőrápolás. A terhesség alatt egyéntől függően az arc bőr zsírosabb lehet, mitesszerek, pattanások jelenhetnek meg, vagy épp szárazabb, érdes felületűvé válhat. A várandósság időszakára jellemző a verejtékmirigyek fokozott termelődése is. Ezért fürdéshez lúgos hatású tusfürdőt, szappan helyett olyan fürdőszert válasszunk, amely a bőr pH-értékével meg-

egyező, vagy semleges vegyi hatású! Várandósság alatt a természetes összetevőket tartalmazó készítményeket részesítjük előnyben, hiszen szeretnénk minden felesleges vegyszertől, illatanyagtól megóvni szervezetünket. Érdemes a már korábban jól bevált termékeket megtartani, mert elképzelhető, hogy az új kozmetikumok allergiás reakciót, vagy irritációt váltanak ki. Ha a probléma tartóssá válik, kezeléséhez érdemes bőrgyógyász, kozmetikus segítségét kérni.

A szőrzet és a haj megváltozása. A várandósság alatt a fokozott fagytüermelődés miatt a hajszálak is zsírosabbá válhatnak, így gyakoribb hajmosásra lehet szükség. Ebben az időszakban jobb, ha kerüljük az erős fodrászati vegyszereket, inkább hajszínezőket használjunk a festetés helyett. A testszőrzet megerősödése igen gyakori. A haj is sűrűbb lesz, de ez kevésbé feltűnő, mivel a terhességet fenntartó hor-

monok fékezik a szőrzet és a haj hullását, így a várandósság alatt dús hajkoronánk lehet, ám a szülést követő 1.-5. hónap tájékán intenzív hajhullást tapasztalhatunk. Hajunk – megközelítőleg – a szülés után egy évvel éri majd el eredeti, terhességünk előtti állapotát.

Színelváltozások. Az emlőbimbó és emlőudvar, valamint a nemi szervek (amelyek bőre egyébként is barnább a környezeténél) sötétebbé válnak terhesség alatt. A has középvonalaiban is kialakulhat sötétebb csík (Linea nigra). Ritkábban máshol is (pl. a hónaljban) elszíneződhet a bőr. A legfeltűnőbbek az arcon, főleg a homlokon és a szemek alatt megjelenő barna foltok. Ez a jelenség a terhesek kb. felét érinti; világosabb bőrön halványabb, sötétebben feltűnőbb. A terhesség alatti hormonális változások miatt a testünkön lévő szepelők, májfoltok sötétebbek lesznek, az anyajegyek színe, mérete is változhat: az átalakulás általában jóindulatú, de azért érdemes bőrgyógyász szakorvossal ellenőriztetni. A nyak, a hónalj, a mellbimbó területén gyakran jelennek meg bőrszínű, nyeles növedékek is, melyek bőrgyógyászaton eltávolíthatók. A napfény a színelváltozásokat kifejezettebbé teszi. Hasonló jelenség időnként nem terhes nőkben is létrejöhet, pl. fogamzásgátlók hatására. Jó hír azonban, hogy ezek a változások a szülés után rendszerint elmúlnak. A pigmentációs zavarok megelőzésére a szabadban télen is használjunk megfelelő faktorszámú fényvédőt, naptejet.

A kötőszövet megváltozása. A terhességi hormonok „fellazítják” a bőr kötőszövetét, így az a feszülésnek kitett helyeken megnyúlik. A magzat növekedésével a has körfogata is folyamatosan növekszik. Jórészt alkati tulajdonságok és öröklött tényezők kérdése, hogy milyen mértékben kell küzdenünk a terhességi csíkok kialakulása ellen, amelyek kezdetben lilás színűek, majd fehér, kissé gyöngyházfényű elváltozások lesznek. Érdemes már a terhesség első hónapjától, erre a célra speciálisan alkalmazható készítményekkel rendszeresen krémezni nemcsak a has, de a mellék és a csípő területét is, hiszen striák itt is megjelenhetnek. A terhesség utolsó harmadában, a bőr nagyfokú megnyúlását követően jelentkező viszkető érzést is csökkenthetjük a rendszeres ápolással. Jelenleg nem ismerünk olyan gyógyszeres kezelést, amely gyógyítaná ezt a szépséghibát. Az egészséges táplálkozás, a hízás elkerülése valamelyest segít a megelőzésben.

Érelváltozások. A tenyér kivörösödése és az érányajegyek megszorodása mindennapos és veszélytelen jelenség. A visszerek kitágulása is gyakran kezdődik a terhesség idején. Akinek a családjában már előfordult nagyfokú visszértágulat vagy lábszárfekély (ami a zavart visszeres keringés következménye), feltétlenül kérje ki a vénás betegségek kezelésében jártas szakorvos segítségét. Az aranyér ugyanúgy alakul ki, mint a visszér a lábakban, sok esetben igen fájdalmas is lehet. A terhesség előre haladtával, a medencére egyre nagyobb nyomás nehezedik, ami gátolja a vér megfelelő visszaáramlását a vénákban. Létezik ún. belső aranyér, de akár ki is türemkedhet a végbélből. Súlyosabb esetben okozhat vérzést, viszketést, fájdalmat, viszont olyan is van, akinél semmilyen tünet nem jelentkezik.

Egyéb jelenségek a bőrön és a körmökön. A körmök törékennyé, hullámossá válhatnak. Hasonló látvány a szervezetet megviselő betegségeknél is megfigyelhető: a körmökön lévő harántbarázdák helyéből – ismerve a köröm növekedésének ütemét – a szervezetet érő megterhelés időpontja is becsülhető. Vizenyő (ödéma) nem ritka, főleg a szemhéjakon, de a kézen és a lábon is jelentkezhet. Közönséges csalánkiütés is előfordul, főleg a terhesség második felében.

Gyakoribb bőrbetegségek. Terhességi kiütés, pontosabb nevén „polimorf terhességi kiütés”. A „polimorf” szó arra utal, hogy nem egy, hanem többféle kiütés látható. Vannak jól tapintható kis piros kiütések, és vannak inkább a csalánkiütéshez hasonlító vizenyős, halvány rózsaszín elváltozások. Időnként a csalánkiütések annyira vizenyősek, hogy hólyagra emlékeztetnek. Jellegzetességük, hogy sűrűbben helyezkednek el a hason, különösen a korábban már említett terhességi csíkokban. Ártalmatlan elváltozások, de erősen viszkethetnek. Receptre kapható gyulladáscsökkentő kenőcsökkel a viszketés jelentősen mérsékelhető. Kezelésük titka, hogy a szokásosan naponta egy-kétszer alkalmazott kenőcsöket naponta 5-6-szor kell használni. A polimorf terhességi kiütés leggyakrabban a 36-39. héten kezdődik, és a szülés idejére általában teljesen vagy csaknem teljesen elmúlik.

Terhességi viszketés és sárgaság. Ez a rendellenesség az epe kiürülésének zavarával függ össze. Az epét a máj termeli. Az epe az epehólyagba kerül, majd onnan táplálkozásakor a bélbe ürül (az epefestékektől barna a széklet). Az epe kiürülésének zavara nem ritka a terhességben. A bél helyett részben a vérkeringésbe kerülnek az epesavak, ez okozza a viszketést, ami először enyhébb, csak egy testtájon érezhető. Később fokozódhat a viszketés, általában az egész testet érinti. Ha az epefestékek mennyisége eléri egy bizonyos szintet a vérben, sárgaság is kialakulhat. Az állapot leggyakrabban rossz közérzettel, fáradékonysággal, teltségérzéssel jár, amit időnként hányás is kísérhet. Szerencsére nem igazán veszélyes állapot, bár ebben az esetben a koraszülés valamivel gyakoribb lehet. Jellegzetessége viszont, hogy újabb terhességnél ismét bekövetkezik. Kivételesen fogamzásgátlók is okozhatnak hasonló tüneteket. Erre ugyanazok a hajlamosak, akik a terhességi viszketésre és sárgaságra is.

A viszketés hidratáló krémekkel csökkenthető, kerülni kell azonban a bőr kiszáradását okozó szereket (pl. a géleket). Időnként viszketéscsillapító tabletták adására is szükségessé válik. Meg lehet próbálni az epesavak megkötését a belekben (speciális gyantából készült gyógyszerekkel). Természetesen nem minden viszketés jelenti betegség kialakulását. Viszketés az esetek kb. 20%-ában jellemző, míg a fenti tünetegyüttes (tehát az epekeringés megváltozásával összefüggő jelenségek) kevesebb, mint 1%-ban.

A terhesség alatt alkalmazható gyógyszerek. Egy-két évtizeddel ezelőtt a terheseknek szinte semmilyen gyógyszert nem mertek adni, félve a magzati ártalmaktól. Idővel azonban sok adat gyűlt össze, és ezek alapján jó néhány gyógyszerről eléggé biztosan tudjuk, hogy nem ártalmasak (meglepő módon a bizonyítottan káros gyógyszerek listája nem is olyan hosszú). Ennek ellenére legtöbbször óvatosságból helyi kezeléssel (krémekkel, kenőcsökkel) próbálkoznak az orvosok, szem előtt tartva, hogy kis mennyiségű hatóanyag ezekből is felszívódhat. Ritkán kényszerülnek tabletták vagy injekciók adására a terhesség alatti bőrelváltozások kezelésére. Szerencsére az alkalmazott gyógyszerek nagy része ártalmatlan a magzatra. Tekintettel azonban arra, hogy egyes szereknél valóban nagy a magzati károsodás veszélye, mindenképpen orvossal érdemes megbeszélni a szedendő gyógyszereket. Elmondhatjuk, hogy a bőr is lényegesen megváltozik a terhesség alatt. Ám az elváltozások többsége ártalmatlan és a szülés után maradéktalanul megszűnik.

Molnárné Németh Emma
védőnő

Óvodai hírek – Döntéseinkről

Életünk során sokszor kell döntéseket hozni családjunkról, gyermekeinkről és munkánkról.

Így volt ez a múltban és így lesz a jövőben is. Gyermekeink hároméves korában döntöttünk arról, hogy hova, melyik óvodába írassuk őket. Hatévesen pedig arról kell döntenünk: hova, melyik iskolába írassuk legfeljebb kincseinket,

gyermekünket. Hol kapja meg azokat az alapokat, indítástásokat, amelyek majd életét megalapozzák. Ilyenkor sok szempontot kell figyelembe venni és mérlegelni a szülőknek. Mi szól az adott iskola mellett, vagy ellene. Úgy gondolom első és legfontosabb szempontok:

- Ismerjük gyermekünk adottságait és képességeit.
- Válasszunk olyan iskolát, ami gyermekünknek a legmegfelelőbb.
- Válasszunk olyan tanító nénit akiben megbízunk, akiről tudjuk, hogy odafigyel gyermekünkre, szeretni, tisztelni fogja.

A „mi időnkben” szoktam mondani saját gyermekeimnek (amin jól szoktak kacagni) nem volt így. Elérve a tanköteles kort,

hatévesen iskolába kellett mennünk, a körzetek miatt pedig abba az iskolába, amelyik körzetbe tartoztunk. Az idő azonban ezeket felülírta, túlhaladta. Ma már választhatunk óvodát, választhatunk óvó nénit, iskolát és tanító nénit. Ez így helyes, így van rendjén, mert a bizalom a legfontosabb a pedagógus, az iskola iránt. Eldönthetjük melyik iskolatípus felel meg legjobban a gyermekeinknek: A szabadabb, liberálisabb vagy éppenséggel a poroszabb, szabályozottabb. Valójában minden iskolatípusnak ugyanazt kell tanítani, csak máson van a hangsúly, más a módszer és más a metodika. Mi az iskola? Milyen szerepet tölt be egy falu életében? Ezekre a kérdésekre egyszerű a válasz. Egy olyan intézmény, ahova a 6 éves kort elért gyermekeink kötelesek járni, vagyis tankötelesek. Ahol megtanulnak írni, olvasni, számolni és művelődni. Ahol nevelődnek a családon kívül egy adott közösségben.

Gondolataimmal, véleményemmel segíteni szeretném a helyi iskola ügyét. A lehetőség adott, csak élni kell vele, amit ha nem teszünk meg nagy hibát követünk el! Sokan az iskola jövője miatt aggódnak, jogosan! Az meg rajtunk múlik, hogy megmaradjon, talpon maradjon. Véleményemet sok év szakmai tapasztalat alapján fogalmaztam meg. Tisztelettel:

Fábics Ildikó
óvodavezető

Náraiért Egyesület hírei

Egyesületünk a 2014. esztendőben is működik tovább, megtartottuk ez évi közgyűlésünket. Mivel a Körmeny és Vidéke Takarékszövetkezet megszűnése bennünket is érintett, új számlát nyitottunk az OTP-nél, községünk Önkormányzata is ezzel a bankkal szerződött. Szerencsére a pénzünket visszakaptuk és átutaltattuk az új számlánkra. Az idei évben is kaptunk támogatást a falu vezetésétől. Legjelentősebb programunknak a gyermeknap rendezvényünket terveztük. Előreláthatóan május 31-én, szombaton tartjuk az óvodai évzáróval együtt. A támogatás összegéből erre szeretnénk a legtöbbet fordítani. Terveztünk még egy kirándulást is, melyet majd a tanév befejezése utánra, a nyári szünet elejére szerveznénk. Lehet, hogy az ősszel megpróbálkozunk

egy Erzsébet- vagy Katalin-bállal is. Természetesen ezeken kívül részt vállalunk a falu összes egyéb programjában is. Szeretnénk támogatni az óvodát, az újonnan megnyitó iskolát, a Sárgaliliom Énekkart és az Örökzöld Nyugdíjas klubot is. Támogatásaikat a 11747006-20231547 számú számlaszámra, adó 1% felajánlásukat a 18899049-1-18 adószámra adhatják. Köszönjük! Köszönjük továbbá Varga László 2014. évre nyújtott támogatását, melyet valamelyik rendezvényünkhöz használunk fel.

Marton Melinda
szervező-titkár

Ha március 8, akkor NŐNAP

Nárai mint mindig, idén is megemlékezett a nőkről. Ünnepi műsorral kedveskedett a gyengébbik nem képviselőinek. A polgármester köszöntője után Koltay István osztotta meg azt a 7 titkot, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy a nőnap igazán a nőkről szóljon. A megemlékezésben a Sárgaliliom Énekkar is részt vállalt, virágénekeket és szerelmes dalokat adott elő. Az Örökzöld Nyugdíjas Klub férfi tagjai is köszöntötték a hölgyeket, külön erre az alkalomra szóló dalokkal. Az est meglepetésvendéget is tartogatott, egy feltörekvő mulatós énekes személyében, Csóró Lali látogatott el a Művelődési Házba, aki Takács Péter bőrébe bújott. Köszönjük a fellépőknek, hogy emelték az est hangulatát és mosolyt varázsoltak a nárai hölgyek arcára. **Nádas Nikolett**

Nőnap 2014

Nárai gratulál Dezső Vilmos kick-box Magyar- és Európa-bajnoknak!

A múltkori számban ismertetett Nárai származású élsportolók felsorolását kiegészítjük Dezső Vilmos kick-box sportolóval, aki a Metex05-Controll Sportegyesületben versenyez, edzője

Dancsó Zoltán. Dezső Vilmos Szentpéterfán él, Nárai születésű édesanyja lánykori nevén Nyul Judit (aki egyben unokatestvérem is), révén kötődik Náraihoz. Vilmos 1986-ban született, felnőtt korosztályos kick-boxos a 89 kg-os súlycsoportban. Idén február 8–9-én 15 ország, 117 klubcsapatának 1245 versenyzőjével rendezték meg a Karlovac

Open Kick-box Európa-kupát, amelyen a Metex05-Controll Sportegyesület 7 versenyzővel vett részt. Itt Dezső Vilmos Európa-bajnoki címet szerzett, kemény ellenfeleket utasított maga mögé! Vilmos jelentősebb eredményei:

2014

– Karlovac Open WAKO Európa Kupa felnőtt kick-light 89 kg-os súlycsoportban 1. helyezett, aranyérem, light-contact 89 kg-os súlycsoportban 2. helyezett ezüstérem, 94 kg-os súlycsoportban 2. helyezett, ezüstérem.

– Slovak Open (Szlovákia, Besztercebánya) felnőtt light-contact 84 kg-os súlycsoportban 1. helyezett aranyérem, kick-light 2. helyezett ezüstérem, light-contact 89 kg-os súlycsoportban 1. helyezett aranyérem, kick-light 2. helyezett ezüstérem.

2013

– Kick-light Magyar Bajnokság 89 kg-os súlycsoportban 1. helyezett aranyérem

– Light-contact Magyar Bajnokság 94 kg-os súlycsoportban 2. helyezett ezüstérem

2006

– Light-contact Magyar Bajnokság 89 kg-os súlycsoportban 1. helyezett aranyérem

Vilmos, Nárai gratulál!

Németh Tamás

Végre újra hívogat az iskola!

Örömmel adhatok hírt róla, hogy minden valószínűséggel tényleg újra lesz iskolánk! De inkább helyesebb, ha úgy fogalmazok, hogy végre újra lehetősége lesz a nárai kisgyerekeknek helyben végezni az alsó tagozatot.

Nem hiszem, hogy lenne bárki is, aki kétségbre vonná, hogy egy helyben, kis létszámú csoportban működő, jól felkészült pedagógusok által vezetett oktatási-nevelési intézmény csak a javára válhat minden helybéli gyermeknek. Éppen ennek az értékét mérték fel azok a lelkes és kitartó szülők, akik kezdeményezésére az idén is elindult az iskolaalapítás folyamata. Nárai Község Önkormányzata, a Szombathelyi Tankerület, a Paragvári Utcai Általános Iskola, a Szülők és még az Országgyűlési Képviselőnk is hozzájárult ahhoz, hogy mostanra már csak egy lépésre vagyunk a sikertől. A szülők kérelmével azonosulva szavazta meg a képviselő-testület nagy arányban, hogy segítséget nyújt, és a rá háruló lépéseket megteszi. Köszönjük szépen minden igennel szavazó képviselő segítségét! Az önkormányzat kérésére elindult az épület helyzetének rendezése, és minden szükséges hivatalos folyamat is beindult. Így juthattunk el odáig, hogy április 28-án, 29-én már a nárai telephelyre lehet beíratni a kis elsősokeket a Paragvári Iskolában. Mi, akik nagyon szeretnénk, már most is látjuk, hogy milyen is lesz az iskolánk. Nem kell hozzá pad, tábla, kréta. Látjuk benne apró csemetéinket, amint itt, a mi közelünkben tanulják a betűvetést, számolást, olvasást. Nyerünk még két, három, négy évet, mielőtt messzire engednék őket magunk mellől. Biztos vagyok benne,

hogy csak az indulás nehéz. Biztos vagyok benne, hogy a falu felelősen gondolkodó lakosai szívükön fogják viselni az iskolát, mi-

helyt megkezdni munkáját. Igaz, hogy állami intézmény lesz, de a miénk is. Véleményem szerint minden erőfeszítést megér, mert a jövő záloga. Hívok szeretettel minden kisgyereket közénk! Minél többen vagyunk, annál erősebbek vagyunk. Jöhet, aki elsős lesz, aki másodikos. Jöhetnek a harmadikosok és a negyedikesek is. Egészen szeptember elsőjéig lehet jelentkezni. Aki elsős lesz, jobban

jár, ha most, április végén már ide iratkozik, mert ha utólag választ minket, már gondjai lehetnek a tankönyvekkel és a diákigazolvánnyal. Üdvözléssel:

Marton Melinda

Kovács Ramóna: Csip-csirip

Pici verset pici nappal álmodok.
Egész Föld, min álomban gyalogolok.
Pici madár pici dallal felköszönt,
óriási lesz minden, mikor megszököm.

Pillantási nagy hegyeknek hívogat,
látom én a messzi zordon tájakat.
De a madár fenn magasban füttyörész
s az én kedvem a dalától víg merész.

Rajtaütésszerű összehangolt szupervizori ellenőrzés a kastély területén

Községünk szívében lévő osztrák tulajdonban lévő kastély szintén osztrák bérlője állattartással foglalkozik. Ez leginkább a mindennapjainkat megkeserítő utcai kutyatámadások által lehet ismert. Számos lakossági bejelentés érkezett hivatalunk felé, számtalanszor próbáltunk érvényt szerezni akaratumnak, mindhiába, a társas együttélés szabályait velük nem sikerült elfogadtatnom.

A közelmúltban a kialakult helyzetre való tekintettel eljárást kezdeményeztem a bejelentésekre, begyűjtött tanúvallomásokra és a birtokomba került fotókra alapozva, melyek megalapozták a gyanút, hogy a területen illegális kutya és macskapanzió üzemelhet, illegális ló bértartás folyhat, „fekete” foglalkoztatás keretében. Az elmondások alapján több tucatnyi ló, kutya- és macska élhet a területen. A lovak bértartás keretében, míg a kutyák és macskák egyéb gyűjtés útján kerülhettek ide még más megyékből is, melyeket az elmondások alapján értékesítenek Ausztriában. Az ingatlan szemmel láthatóan nem rendelkezik kukás hulladékszállítással sem. A tanúk elmondása alapján azok elégetésre kerülnek, még a kutyatápos zsákok is. A telep működtetője heti rendszerességgel hoz be utánfutónyi ruhaneműt, szivacsokat Ausztriából, amelyet állatok almolására használ. Néhány hét alatt elhasználódik, újra cseréli, a régit pedig az „alkalmazott” élegeti szalmával keverten. Információim szerint az ingatlan gáz- és vízszolgáltatását tartozás miatt kikapcsolták a szolgáltatók. Mivel az ingatlanon gyermek is él, ezért felmerül a kiskorú veszélyeztetésének gyanúja is. A begyűjtött tanúvallomások és fényképfelvételek megalapozott gyanút adtak arra nézve, hogy mivel az eddigi személyes tárgyalások nem

A Nárai keővágó-eörsi Eörsy kastélyról

A szabadon álló, földszintes, téglalap alakú kastélyt 1905-ben a keővágó-eörsi Eörsy család emeltette, mai architektúrája historizáló (eklektikus) stílusú. Egyenes záródású ablakai kereteltek. Főhomlokzata 3+A+3 osztású, középrészen fából ácsolt, faragott díszítésű veranda lép ki a fal síkja elé, amelyhez a kertből posztamensekkel lezárt végű lépcső vezet fel. Az ablakok felett háromszög alakú és ívelt szemöldökpárkányok húzódnak. A jobb oldali oldalhomlokzat 1+A+1 osztású, az ajtó előtt lombfűrészdiszes fa előtető húzódik. Hátsó homlokzata 1+A+1 osztású. A kastély alatt pince található, amelynek kisméretű, téglalap alakú ablakait az épület lábátánál helyezték el.

A keővágó-eörsi Eörsy család honfoglaláskori ősi magyar család, a Balaton melletti mai Kővágóörs környékéről. A család egyik tagja 1082-ben veszprémi kanonok. Az Eörsy család egyik tagja Kővágóörsi Kis György esztergomi várnagy Zsigmond királytól a Fejér megyei Szabadbattyányt kapta adományba, az ő fiai már Batthyánnak nevezik magukat. E család ismertebb tagja gróf Batthyány Lajos első magyar miniszterelnök, Batthyány-Strattmann László herceg, a szegények orvosa. Az Eörsy család egyik kiemelkedő tagja Eörsy Péter híres törökverő hadvezér. Harcolt a török ellen Vácon, Kecskeméten, Kőrösnél, Ceglédén, Óbudán. Vácot például fivére, Eörsy András várkapitány védte. Fehérvár ostromakor a budai basa így szólt a főembereihez „Ti kutyák! Oly sokáig alkudoztatok Eörsy Péterrel a

békesség dolgában, hogy Fehérvárt imígyen eljátsztátok!” Vitézségét Győrben utcanév őrzi. Eörsy Péter 1592-ben (akkor mint veszprémi várkapitány) adomány útján a Fejér megyei Deeg (Dég), Échy (Écs) és Fekete községeket kapta a török elleni kiemelkedő hadműveleteiért a királytól. Ebből az ágból tűnik fel a XVII. század első felében Náraiiban a család. 1652-ben Eörsy Zsigmondné, szklabinai és blathniczai Révay Máriát említették Nárai lakosként, aki a híres lexikonjáról is ismert családhoz köthető. Eörsy József 1792-től 1816-ig

Vas vármegye főszolgabírói posztját töltötte be. Fia, szintén József a vármegye táblabírójaként tevékenykedett. E család tagja az az Eörsy mérnök, aki Chevreux Adrián mérnök-kapitánnyal együtt a mai szombathelyi megyeházát tervezte, és a kivitelezést irányította, amely 1779-ben készült el. A család mai egyenes ágú le-származottja Molnár Zoltán és családja

– Eörsy Mária fia – napjainkban is Náraiiban a Kossuth Lajos utcai házában él, aki e választásokig a Helyi Választási Bizottság elnöki tisztségét is betöltötte.

A kastélyépület az államosítás után a Szombathelyi Tangazdaság kezelésébe került, amely irodákat helyezett el benne. 1954-ben a parkban új gazdasági épületeket, magtárat, lóistállót, színeket emeltek. Az 1980-as években az állami gazdaság lovaspanziót alakított ki a kastélyban, amely 1990-ben magántulajdonba került, tulajdonosa napjainkban is a Sun-Club Kft. A szálloda egészen 2002-ig működött.

vezettek eredményre a bérlő ellen feljelentéssel éljek, kérve annak kivizsgálást, hogy a telepen folyó tevékenység megfelel-e a hatályos állategészségügyi, környezetvédelmi, iparbiztonsági és egyéb jogszabályi előírásoknak. A Vasi Állatvédők időközben már több kutyát eltávolítottak a területről, köztük a rottweilert is.

Március 12-én, szerdán reggel kilenc órakor megérkezett a konvoj, rajtaütésszerű összehangolt Iparbiztonsági szupervizori ellenőrzés lefolytatására került sor, melyet a Szombathelyi Katasztrófavédelem Kirendeltség vezetője vezényelt le. A helyszíni ellenőrzésen képviselte magát a Szombathelyi Rendőrkapitányság, az ÁNTSZ, az Iparbiztonsági Felügyelőség, a Katasztrófavédelem, az Állategészségügy, a Munkavédelmi Felügyelőség, a Környezetvédelmi Hatóság, a Járási Hivatal és a Fekete István Állatvédő Egyesület. Községünket Németh Melinda jegyző, Koltay István önkormányzati képviselő és jómagam képviseltem.

A helyszíni ellenőrzés

A telepen látottak magukért beszélnek. Az ott lévő „alkalmazott” tanúkenti kihallgatása is megtörtént. Az eljárás során számos szabálytalanság miatt eljárás indult. A célom, hogy a helyzet normalizálódjon, ne kelljen senkinek sem kutyatámadástól tartania.

A bérlő sajnos ezt követően sem változtatott magatartásán (pl. kutyái megzavarták a focimeccset, még jó hogy gólt nem rúgtak, a lovai a temető mögötti zöld búzatáblát legelték, továbbra sem rendelkezik hulladékszállítási szerződéssel stb.). Sőt, a bérlő hölgy által megbízott jogi képviselő közölte, amit állítok, az nem igaz, ezért a konzulátuson rasszizmus miatt eljárást kívánnak kezdeményezni ellenem! Mivel a bérlővel élő kiskorú személy nem magyar állampolgár, és mert víz nélkül felmerül a kiskorú veszélyeztetésének gyanúja, ezért a dolog fordítva sült el. Az osztrák konzulátuson én éltem feljelentéssel a bérlő ellen kiskorú veszélyeztetése és más ügyek vonatkozásában. Ezt követően jelent meg egy elég terjedelmes újságcikk az egyik osztrák lapban hosszasan ecsetelve az osztrák hölgy itteni állattartási körü-

ményeit. Már szemmel láthatón a kiskorú személyt is kiemelték ebből a környezetből! Mindezek összegzésképpen egyeztetésre hívtam március 28-án a Náriai Polgármesteri Hivatalba a kastély tulajdonosát Reinhard Kauderer urat – aki egy talpig becsületes úriember –, megrökönyödve vett tudomást az itt folyó eseményekről. A jelenlévő jogi képviselőjével azon nyomban felmondta az osztrák hölgy bérleti szerződését, akinek a három hónap türelmi idő után el kell hagynia a helyet. A jövőről beszélve Kauderer úr kijelentette, a kastélyt és a hozzá tartozó öt tagból álló 64 hektár földet értékesíteni kívánja, akár külön-külön is. Amennyiben termőföldjeit sikerülne eladnia, úgy akár hajlandó lenne magát a kastély tulajdonjogát jutányos áron az önkormányzat tulajdonába is átruházni. A helyzet történelmi és egyedi, mert egy évszázadban ilyen lehetőség maximum kétszer adódik. Kérdés persze kell-e a falunak az eddig 450 ezer Euróra taksált kastély néhány tízmillió

Égetésre váró szivacs szalmával takarva, talicskára készítve

Elégett szemétkupac

forintért, azt mire hasznosíthatnák a későbbiek folyamán. Ahhoz kétség nem fér, a kastély stratégiaileg a község egyik legfrekvenciáltabb ingatlana. Hasznosulhatna akár iskolai, köznevelési funkcióként is, vagy akár külön részekre szeparáltan bérbeadás útján mezőgazdasági, ipari és egyéb vállalkozások számára bérbe adva telephelyként, lovaspanzióként, szálláslehetőségi és vendéglátóipari célokkal. Megvásárolni mindenesetre jó részt hitelből lennének képesek,

melynek ellensúlyozására a bevételi forrást is meg kellene teremtenünk. Mely nyilván áldozatot kívánna a községtől, azonban összességében a projektet évről évre továbbépítve, létrehozva rá egy alapítványt és kihasználva a majdani EU-s gazdaságélénkítő és turisztikai pályázatokat akár 100 millió forintot meghaladó vagyonnal is gyarapodhatna községünk. Az idő nem sürget, a képviselő-testületnek nyilván lesz alkalma álláspontját kialakítani, de a helyzet a vállalkozók számára is lehetőségeket rejt.

Németh Tamás
polgármester

Egykori 16 éves Nárai fiú mai visszaemlékezései a II. világháború körüli történésekre

Az idén éppen száz esztendeje, hogy kitört az I. világháború, Ferenc Ferdinánd 1914. június 28-ai meggyilkolását követően. Olyan személy már nem él, aki fel tudná idézni az akkori kor történéseit. Nem így a II. világháborút. Nagy Jánossal beszélgettem, aki II. világháborús élményeit osztja meg az olvasóval.

1928-ban születtem. Apám napszámos volt. 1942-ben sajnos meghalt, amikor rádőlt egy fa az erdőben, 42 éves volt. Ott maradtunk anyámmal és húgommal. 14 évesen lettem családfenntartó. Földünk az nem sok volt, két hold. Egy holdat kaptunk az I. világháború után, egyet pedig úgy örököltünk, tehát csak két holdunk volt. De később ez sem lett, mert a TSZ elvitte. Napszámba jártam dolgozni a módosabbakhoz, mint az Eörssey földbirtokoshoz.

1937–38-as időkben a háborús pszichológia, história, hisztéria az emberekben már bent volt, félelemmel töltött el mindenkit. Mert már a szüleim is emlegették, hogy háború lesz. Közben megkezdődött a felvidéki bevonulás. Az öregem is bevonult 1938-ban, Érsekújvárra a Felvidékre került. De bevonultatták a keresztapámat, Lóránth Józsefet is, ő Máramarosra került. A visszatérők mesélték, hogy volt, mikor medvék támadták meg őket. Akkor az egyikük elfutott, a másik pedig fára mászott.

Az embereken tehát a félelem lett úrrá, hogy hogyan, miképp lesz senki nem tudta. De a hétköznapiak során mindenki tette a dolgát. Én ekkor már a Leventék között voltam, foglalkozásra kellett járni heti egy alkalommal. A 12–21 év közötti fiúknak kötelező volt beállni. Náraiban úgy 80 körül lehettünk. Heti rendszerességgel gyakorlatoztunk a Leventeplacon. Ez Pornóapáti felé Nárai után jobbra volt, mára már beerdősült. Itt elő katonai oktatásokat tartottak, alaki és harcászati műveleteket. Jobbra át, balra át, fegyvert le, fegyvert vállhoz, riadó, légiriadó stb. Élethű fapuskával gyakorlatoztunk, ezt hívta a köznyelv Leventepuskának. Egyik nap megszólalt a trombita, ismét összehívásra szólított. Ezt abból a célból tették, hogy a Leventék is besorozásra kerülnek és frontra visznek bennünk. Hát a 80-ból úgy hárman-négyen jelentünk csak meg. Kiss István tanító így szólt, most fussatok, bújjatok el ahova tudtok. Nekem végül óriási szerencsém volt, mert a 28-asoknál megálltak. Tehát bennünk 1928-ban születetteket már nem soroztak be katonának. Ellenben önkéntes alapon el lehetett menni. A korosztályomból ketten el is mentek, annyi idősek, mint én. Papis József, aki angol fogságba került, ő kigömbölyödve, míg Palotai János, aki orosz fogságba esett, ő lesoványodva tért haza. De legalább mindketten megjöttek! Sajnos rengetegen meghaltak. Voltak, akik megjöttek ugyan, de súlyos, maradandó sérülésekkel. Papis Lajos a jobb keze nélkül, Vass Imre pedig az egyik lába nélkül tért haza a háborúból.

Mi a mai sportpálya környékén laktunk. A sportpálya helyén akkor egy bekerített kert volt némi fával. Nagykert volt, így hívta a nép. Hogy kié volt azt nem tudom, de itt füvet szoktak kaszálni. Itt készültek fel a háborúra a frontra vonuló katonák, itt tartották az elő alaki képzéseket számukra. Nem csak Náraiak, máshonnet származók is voltak közöttük. Olyan víg, harsány ka-

tonanótákat énekeltek, hogy csak úgy zengett a környék! Milyen büszkén indultak a háborúba! Aztán jelentős részük sosem tért vissza, odavesztek.

Egyszer bennünk Leventéket összehívtak, és Jákra küldtek, mivel Szálasi Ferenc ott mondott beszédet. 10–15-ünket rendelték ki. Mi Nárait elhagyva a Nagy rétig jutottunk. Úgy döntöttünk nem megyünk tovább, itt játszottunk egy jót. Ekkora csibészesség még belefért.

Gyermekkoromban két tó is volt a faluban. Nyáron fürödtünk, télen csúszkáltunk. Egyik a Pap-tó volt (ma Millenniumi-park), ebben még halak is voltak, jobbra piros aranyhalak. A másik a Kossuth Lajos utca végén a Szezegető (átemelő szivattyú környéke). Ez a Bolygó vizét gyűjtötte össze. Amikor tudtunk eljárunk dolgozni, de persze játszani is szerettünk. Eljártunk Lucázni is. Még az Eörssey kastélyába is bementünk. Máskor oda úgysem tudtunk volna bejutni. Persze a folyosónál tovább nem engedtek bennünk. A kastély szépen volt berendezve, amolyan úri módon, már amennyit láttunk belőle. Más volt, mint a pórnép háza. Olyan érdekesség is történt, hogy még igaz korábban, az Eörssey uraság anyám barátnőjét vette feleségül. Addig barátnők voltak, a házasságkötéstől viszont Nagyságos asszonynak kellett szólítania barátnőjét, így hallottam gyermekkoromban.

A háború előtt több duplaszárný sportrepülőgépet hoztak Szombathelyről a Nárai pajtákba eldugni. Volt egy a miénkben, de a Kovácsék pajtájába is került egy gép. Ez később bonyodalmat is okozott az oroszok miatt, mert nálunk repülőgép volt a pajtában. Csak az érdekesség kedvéért mondom, hogy volt akkor egy jófajta disznó. Ezt levágtuk és elástam két bődön zsírt. Egyiket kivittem a telekre, a másikat meg a hidas mellé, hogy nehogy az oroszok kezére kerüljön. Később derült ki, nem volt rájuk szükség. Közben úgy megavasodott, hogy azt megenni nem lehetett.

Tudod-e mikor volt az első mozivetítés Náraiban? 1944-ben. A mai Kossuth Lajos utcában lévő akkori Szakály kocsmában (ma Norczen Ferenc háza) volt. Jártak oda német katonák is. Na itt, 1944-ben láttam először életemben mozgófilmet. A német katonák csinálták. Tehát ekkor volt az első mozivetítés Náraiban (ekkor még villany sem volt a faluban, azt csak jóval később, 1955-ben vezették be, N.T. szerkesztő).

Egyik szürke nap váratlanul megjelentek az utcán a csendőrök. Hajtottak egy embert. A szomszédunkba mentek az Ignácékhoz (Lóránthék), ki a pajtába. A Deutsch zsidót hozták, mert oda rejtett a Lóránthék pajtájába két bőrrönd holmit. Nem tudom mi volt bent, csak azt tudom, hogy az esetnek nagy csodája volt, ez megmaradt az emberben. Két csendőr között hozták ki, aki két bőrröndöt cipelt, de azok olyan nehezek voltak, hogy alig bírta el. Berakták a csendőrség autójába, aztán elhajtottak. Gondolom koncentrációs táborba deportálták. Lóránthék szoktak nekik is tejet eladni Szombathelyen, gondolom így volt meg az ismertség.

Láttam a Nárai felett lelőtt égő Liberátort is, mert akkor éppen a Kovácséktól mentünk haza. A pornóapáti erdőbe zuhant be. Közel Pornóapátihoz talán 200 m-re az úttól jobbra. Még ma

is meg tudnám mutatni a pontos helyét. Mire odaértünk, már a kiérkező csendőrök körbezárták a roncsot, nem engedtek oda bennünket. Máskor pedig a Nagy réten látom (Nárai külterület Ják felé), hogy egészen alacsonyan száll felém egy repülőgép. Úgy megijedtem, hogy egy árokba elbújtam. Azt hittem a repülőgép nekimegy a házaknak, de mikor odaért hirtelen felhúzta és visszafordult. Túlrepült Balogunyomon és laposan visszafelé szállva lőtte szét és bombázta le a balogunyomi vasútállomást. Ismét Nárai felett fordult vissza és folytatta az állomás megsemmisítését. Több kört csinált, közben teljesen megsemmisítette a vasútállomást, majd Nárait elhagyva elment. Duplaszárný repülőgép volt, mi csak Vikingeknek hívtuk őket. Biztosan meglátott engem is, de nem bántott, nem én voltam a célpontja.

Rengeteg repülőgép jött Szombathelyt lebombázni, azokat is láttam. Egy ilyen éjszakai bevetés alkalmával első hullámban úgynevezett Sztálin-gyertyákat szórtak le. Ezek nappali világosságot csináltak Szombathely felett, hogy látni lehessen hova dobjanak bombákat. Mivel Szombathely közel volt, féltünk nagyon. Láttuk, ahogyan potyognak a bombák a repülőgépekből. Eltűnik a horizonton, jött a villanás, robbanás, majd a feltörő porfelhő.

1944-ben a Kis-kútnál (szintén Nárai faluvég Ják irányában) volt 25 hold földje az Eörssynek, éppen ott kapáltam. Látom, hogy egy visszafelé tartó Liberátor megsérült, füstöl és sorban ugrik ki 8-9 ejtóernyős. Eldobtuk a kapát, futottunk, ahogy tudtunk, hogy megnézzük az ejtóernyősöket. De azokat átsodorta a déli szél Nárai felett, Oladnál ereszkedtek le. A repülő nem zuhant le, továbbszállt, eltűnt a horizonton. Máskor berendeltek bennünk Szombathelyre a Szent Márton utcába bombatölcséret betemetni. Ott, ahol ma azok a nagy házak állnak. Addigra már a halottakat elszállították, mi azokat már nem láttuk. De mondták, hogy sokan voltak. Nekiálltunk temetni a bombatölcséreket és akkor megszólalt a sziréna. Mindenki futott amerre látott, óvóhelyekre. Mi egészen Náraiig futottunk. Hát akkor ennyi volt aznap a bombatölcsér-temetés.

Mikor már a balatoni csata zaja is elhallatszott Náraiiba, a dübörgés, robbanások, a morajlások. Szóval, mikor már előre hallottuk a csatazajt, még ekkor sem hittük el, hogy az oroszok idáig elérnek. Hittünk a német birodalomnak, a propagandának, hogy megnyerjük a háborút.

A mai Téglagyári-dombnál akkor volt egy téglagyár. Ezt elfoglalták a németek és lőszerraktárként használták. Az oroszok közeledtével megpróbálták kiüríteni, de már nem maradt elég idejük, ezért felrobbantották a bent lévő lőszerekkel, bombákkal együtt, nehogy az oroszok kezére kerüljön. Az épületet és a fegyvereket több hullámban robbantották fel. Jellemző a robbantások erejére, Újperint összes háztetőjét beterítette a föld, míg a cserepek egy részét letaszította onnét. Én is láttam a robbantásokat innét Náraiiból. Néztük a kertek alatt, mert mi azon a felén laktunk a Bolygónak, hogy odaláttunk. Hatalmas füst gomolygott. A front közeledtével Kovácsék kertje mögött (Csárdán, Lövői u. környéke) ástunk egy bunkert, befedtük kukoricaszárral, hogy majd oda megyünk ki, ha szükséges. Ez részünkről háborús előkészület volt, félelmünkben csináltuk.

Egyszer láttam, amint megjelent egy orosz repülőgép Ják irányából és a Bolygó-patak vonalában repült végig Nárai felett. Összesen

három légi aknát dobott le, célzottan a Bolygó vonalát bombázta. Talán ezt nézhette vonuló német alakulatnak, vagy visszamaradt német lövészároknak. Mivel a bombák pont azon a részen hullottak alá, ahol laktunk, így mindent jól láttam. Az első ledobott aknától odalett a Doma József kerítése, a nagy szederfát pedig kettévágta. Érdekes, a fa túlélte. A második az Ignácék (ott elől a kertben volt egy korpusz, fa kereszt, ezt a népnyelv Ignác-keresztnek hívta, ma már nincs meg) trágyadombjába hullott a szomszédunkba. A bomba ma is ott van, gondolom, mert az nem robbant fel és el sem szállította senki. A harmadik légi akna pedig a Szatmáriék kutyaházát vágta szét. Odalett a kutya is. Talán még egy kazal égett le, más kár nem lett. Máshol sehol nem bombázták a falut, csak ez az egy eset történt az orosz bevonulás előtt.

Utolsó nap is (orosz bevonulás előtt) templomban voltunk. Mise végén kijött a Pintér pap és így szólt. Ne izguljanak, először engem visznek el Szibériába és maguk csak utána jönnek. Mindenki rettegett az oroszoktól. Szerencsére senkit sem vittek el.

Az 1945. március 29-ei nagypénteki bevonulás előtt a családok átmentek egyik helyről a másik helyre, hogy együtt legyenek. A félelem lett úrrá az embereken. Mi is átmentünk a Csárdára a Kovácsékhoz. Mi ott vártuk a bevonulást, síri csendben voltunk, amikor megérkezett az orosz előőr. Mindenki rettegett. Kovács Imre egy nagy fakanálra kötött fehér zsebkendővel ment eléjük, tartotta a fehér zászlót, mi meg utána. Ránknéztek, de nem foglalkoztak velünk, mentek tovább. Feltehetően németek után kutattak. Ez történt délután. Meg is nyugodtunk, hogy nincs is különösebb probléma, mentünk haza, lefeküdtünk aludni. Na, aztán másnap március 30-án Ják irányából megérkezett a menet, óriás mennyiségű tank vonult végig Nárain. Nem tudnám megmondani, hogy hány T 34-es volt. Akkora menetet azóta sem láttam. Ják irányából jöttek fel a mai Kossuth Lajos utcán. A Petőfi Sándor útkeresztződésnél kettéváltak. Nagyobb részük Szombathely irányába fordult, majd a temető melletti úton északi irányba fordult és mentek Narda–Torony felé. Kisebb részük Pornóapáti felé tartott. Én a Kossuth Lajos utcában laktam a Nagykertnél, ahol kettéágazik az út a Bolygónál. Ha alulról jövünk, ott egy kicsit jobbra húz az út. Na, ott a tankok mindig rúgtak egyet balra, egészen tönkretették az utat, majdnem betemették a Bolygót. De nem ám csak itt tették tönkre az utat, hanem mindenhol, amerre vonultak. Csináltak olyan világot, rossz volt látni. Akkor az út még nem aszfaltos, hanem földes kavicsos volt. Többünket kirendeltek ekkor hadimunkára, az utakat helyreállítani. Az erdőbe kellett menni nagy fenyőfákat kidönteni és azokat a temető menti útra kellett keresztbe tenni, mert akkor az a rész még ilyen vízenyős, lápos volt. Csak úgy tudtak a tankok továbbmenni. Egészen Nardáig hajtottak bennünk. Volt, hogy lövészárkokat kellett betemetnünk, aztán elengedtek. Az még érdekességképpen feltűnt, hogy míg Náraiiban minden lányt elbújtattak az oroszok elől, ráadásul szegényes, kopottas, csúnyácska ruhákba is öltöztették őket. Addig Nardánál az osztrák lányok feltűnően csinos, sváb ruhában voltak, mikor kijöttek körülnézni. Persze hogy megnéztük őket, hiszen fiatalok voltunk. De nem bántotta őket senki, nem értettük a kettősséget. Hogy hány tank lehetett nem tudom, de szinte egész nap tartott a vonulásuk. Biztos, hogy több száz volt. A tankok alighogy elmentek, utánuk érkezett az utánpótlás lovas szekereken, tehén is rengeteg volt ve-

lük. Annyian voltak, hogy ennyi lovas kocsit még életemben nem láttam. A rengeteg ember, állat néhány napig itt táborozott a hátsó kertekben, nálunk is. De bennünk, Náraiakat nem bántottak. Utána a teheneket a Csaritaig hajtatták velünk, ennyi tehenet azóta sem láttam. Utána meg Nardáig hajtottak bennünket. Az oroszok közben más hadimunkát is elrendeltek. A Zernovác Sándor bácsi udvarába rengeteg ágyút, meg mindenféle szekeret hordtak. Engem is hadimunkára fogtak, ezeket kellett tisztítani.

Náraiban tehát különösebb, komolyabb harcok nem voltak. Az oroszok harapófogószzerűen támadtak, így akarták bekeríteni a németeket. A fogó alsó része Körmendnél volt, a másik Kőszegnél. A menekülő németek nem akartak hadifogságba esni, ezért menekültek. Talán ezért is maradtak el itt a nagyobb harcok, összecsapások. A menekülő németek és az őket üldöző oroszok sokszor közel voltak egymáshoz, hogy látták, hallották egymást. Egyszer a Nagyréten például 20-30 menekülő német hátrával ment előre és folyamatosan tüzelt visszafelé az őket egyfolytában üldöző oroszokra. Egy németet úgy tudom a Csárdánál (Lövői u. vége) agyonlőtték az oroszok és a Somogyiék kertjénél ásták el. Később exhumálták. Olyan is volt máskor, hogy az oroszok és a németek Náraitól viszonylag messze egymást lőtték, ezért esett meg például az ilyenkor, hogy mindketten átlóttek a falu felett. Talán egy ilyen alkalommal volt kazaltűz, más kára a félelmen kívül nem volt Nárainak.

Fiatalok voltunk, összajártunk és hát játszottunk is, éppen amivel tudtunk. Ezekben az időkben sok elhagyott hadianyag hevert a faluban. Puskák, lőszer, kukorica repeszgránát, nyeles gránát. Találtunk egyszer vagy harminc gránátot. Ezeket a Lövői utca végén a házak mögött sorban elszórtuk, felrobbantottuk őket. A nagy robajra néhány orosz katona is odajött, de aztán nem szóltak. A Mocsolában találtunk egy páncéloklót. Egyikünk vállra vette, megcélzott egy bokrot és rálőtt. A bokrot eltalálta, de arra egyikünk sem gondolt, hogy hátrafelé óriási tűz fog kijönni. Csak a szerencsén múlott, hogy senkinek sem égett le a feje. Puskánk is volt, úgy találtuk. Papírból készítettünk céltáblát, arra lőttünk. Lőszert mindig találtunk valahol. Persze ez nem volt veszélytelen, több sérülés is történt, Szatmári Jóska egyik szemét például kivitte egy ilyen játék során felrobbant gránát.

Úgy mondják ugye itt nem szerették az oroszokat, mert zabráltak, fosztogattak, kergették az asszonyokat. Úgy tudom Náraiban kettőt sajnos meg is erőszakoltak, a nevüket inkább nem mondanám. Pedig hát mi mentünk a Don-kanyarba a németekkel, mi támadtuk meg őket, hát persze hogy idejöttek. De erről már nem beszél senki. A hazatéréstől tudtuk, hogy bizony a Felvidéken, például Érsekújváron a magyar katonák is zabráltak. Bevett szokás volt, hogy bementek egy üzletbe, felpróbáltak, kézhez vettek ruhákat, pulóvereket. Majd hirtelen az egyikük berohant az utcáról kiabálva, hogy riadó, riadó! Cucc, ruhák a kézben, ezzel gyorsan mindenki elszaladt.

A háború után Náraiban két ifjúsági szervezet alakult. A KALOT és a MADISZ. Az elsőt inkább a tehetősebbek alkották. Na, e két szervezet fiataljai megmérkőztek egymással a Nagykertben. Ekkor volt először két csapat közti focimecc Náraiban. Aztán a kettőből alakult egy csapat. Közben folyamatosan alakítottuk a Nagykertet, mivel gödrös, dombos volt. Felszántottuk, egyik

feléről a másikra hordtuk a földet szekerekkel. 1946-tól egészen 1948-ig, ekkorra lett belőle focipálya. A füvet is mi kaszáltuk. Az erdőből hoztunk fát, az ács társadalmi munkába faragta a kapukat. A Pornói erdőben kivágtunk fél szekér fát, ezt Szombathelyen az első embernek eladtuk. Ebből a pénzből vettünk egy szép fehér bőr futball-labdát. Mekkora öröm volt! Ekkortól már más települések csapatait is meghívtuk és mi is eljártunk más-más mérkőzésekre. A közelben lévő pajtában öltöztünk, nem volt öltözőnk akkor! Ez volt az alapja, ezek voltak a kezdetei a mai pályának, amihez mi tettük meg a kezdőlépéseket. Így történtek a kezdetek. Ekkortól, 1948-tól hívják focipályának és nem Nagykertnek a területet. Én mivel elég jól fociztam, nem csak a kezdeményező, de sokáig a kapusa is voltam a csapatnak. Mivel a foci elég jól ment, az akkor szerveződő szombathelyi Haladás is hívott kapusnak. De maradtam Náraiban, mivel a próbajátékon nagy volt a rivalizálás és egymást rúgták a játékosok, sok volt a sérülés és ez nekem nem hiányzott.

A háború után tagja voltam a földkiosztó bizottságnak is. Mértem földet, de magamnak nem osztottam. Minek, úgysem lett volna mivel megművelni. Az 1928-as kortársaim közül Pompor István repülő katonatiszt, Doma Gyula katonatiszt, Völgyi István Ifjúsági vezető, Papics József Nagykanizsán olajipari dolgozó lett. Később én is megnősültem és Szombathelyre költöztem. 1988-ban mentem nyugdíjba.

Befejezésül még egy érdekesség. Náraiban nem 1945-ben voltak utoljára tankok, hanem 1956-ban. Ekkor is orosz tankok jöttek. Bejárták a határt, aztán három soros védelmi vonalat állítottak. Az országból menekülőkre nem lőttek, hanem az esetleges angol és amerikai támadás elrettentése végett vonultak ki, ez volt a cél. A Náraihoz közeli Mocsola környékén is állomásozott egy tank, ez volt a legközelebb a faluhoz.

Ezek az emlékek végigkísérik az embert, elfelejteni nem lehet. A maiak mindezt ugyan elhiszik, megértik, felfogják, de átélni sohasem fogják tudni. Mert átélni csak azok tudják, akik ezeket akkor megélték.

Nagy János (Nárai, 1928. szeptember 26., anyja neve Borsits Teréz) adatközlése nyomán. Lejegyezte Németh Tamás 2014. január 3-án, Szombathelyen Nagy János otthonában.

800 éves a jáki templom

Április 25–26–27-én (péntek, szombat, vasárnap) nagyszabású megemlékezés keretében kerül sor a Jáki Szent György Monostor megalapításának 800. évfordulójának megünneplésére, amely során nagyszabású programok, kézműves vásárok, kiállítások várják az érdeklődőket. A 26-ai, szombati 18 órakor kezdődő szentmisét Dr. Veres András megyés püspök, Dr. Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát és Dr. Korzenszky Richard tihanyi perjel celebrálják. A szentmise előtti főrendezvény egyik fellépője a Nárai Sároglói Énekkar lesz. Majd szentmisét követően többek között a Bozsodi Quartett műsorát hallhatjuk. További információ: www.jak800.hu.

Németh Tamás

Horváth József Nárai Község Díszpolgára lett

A mindenki által ismert és nagyra becsült Tanár Úr 2013 nyarán a Nárai Község Díszpolgára megtisztelő címben részesült a közösség érdekében hosszú évtizedeken át végzett közösségi és sporttevékenységéért. Az erről szóló Díszpolgári oklevelet a Sárgaliliom Virágzás Napja keretében adtuk át ünnepélyesen. Közösségi kezdeményezései, tevékenysége el nem évülő, a jövő generáció számára pedig példaértékű kell, hogy legyen. Horváth József Tanár Úr így vallott életútjáról.

1939. július 7-én születtem Náraiban. Szüleim egyszerű emberek voltak, akik nagy gondot fordítottak gyermekeik taníttatására. Édesanyám két idegen nyelven beszélő ember volt. Két testvérem van.

Iskoláim elvégzése után 1957. szeptember 1-jén Sorkifaludon kezdtem tanítani. Két év után 1959 szeptemberében helyeztek Náraiba. A tanítás mellett folyamatosan képeztem magam, történetész lettem. Tíz évig tanítottam az esti egyetemen is. Szülőfalumban a tanítás mellett a művelődés és a sport jelentette a mindennapi tevékenységet. Tanítványaimat igyekeztem kiemelni a szürkeségből. Minden tevékenységünket a színvonal és az eredmény jellemezte. Tanulmányi, kulturális, sportrendezvények sorozatán szerepeltünk kiemelkedően. Járasi, megyei, területi döntőkön győztük le nálunk nagyobb iskolák tanulóit. 1964-ben munkám elismeréseként kineveztek az iskola igazgatójává. 26 évesen a megye legfiatalabb igazgatója lettem.

A falu kulturális életében kiemelkedő helyet kapott a színjátszás. Az ORI szervezésében részt vettem színházrendezői képzésen, ami segítette a munkámat. Minden évben (karácsonykor) előadtunk a falu fiataljaival egy-egy darabot. Nagy sikert arattak a Csipkerózsika, a Csalódások, A kőszívű ember fiai, a Falusi veretek, a Virágzik a hárs című darabok. Csak néhányat emeltem

ki. A kőszívű ember fiai című darabot kétszer is másorra tűztük. Az első alkalommal azokban a kosztümökben játszottunk, melyeket a film készítésekor viseltek a művészek. Ennek különös varázsa volt. Egy-egy télen előfordult, hogy három generációnak egyszerre tanítottam színdarabokat (iskolásoknak: Csipkerózsika, fiataloknak: Csalódások, TSZ tagoknak: Virágzik a hárs. Az idősök között a legtöbb szereplő olyan volt, aki életében nem volt színpadon. Érzéseiket nem lehet elmondani. A betanult színdarabokkal végigjártuk a környező falvakat is.

A színjátszás mellett a vetélkedők sorát szerveztem (Gyere ve-lünk, Szellemi vetélkedők). Az iskolásoknak rendezett vetélkedők-be a szülők is bekapcsolódtak. A felnőtt vetélkedőkön (irodalom, történelem, művészetek, sport) kérdések és játékok szerepeltek (40-50 résztvevővel). 1970–77-ig a kultúrotthon igazgatója is voltam. Az oktatás, művelődés mellett a sport kiemelkedő helyet kapott az életemben. Saját magam is sportoltam (labdarúgás, kézilabda, asztalitenisz, atlétika). Járasi, megyei bajnokok sorát neveltem. Még a területi és egy alkalommal pedig az országos döntőig is eljutottunk a Népstadionba. A megyei szpartakiádokon 30-40 versenyzővel vettünk részt (atlétika, férfi-női kézilabda, röplabda) eredményesen. A labdarúgás, mint minden faluban kiemelkedő helyet foglalt el. Voltam labdarúgó, edző, sportkör elnök. Egészen a megyei első osztályig jutottunk. Hosszú évekig vezettem a balatonberényi úttörőtábor és a megyei vöröskeresztes tábor. Az általános iskolások részére több alkalommal országjáró kirándulások szerveztem, ismerd meg hazádat célból (pl. Zalaegerszeg, Pécs, Budapest). 1977-ben Szombathelyre kerültem, ahol a város oktatásának irányításában kaptam szerepet. 1984 szeptemberétől 11 évig a Dózsa György Általános Iskola igazgatója voltam.

1962. november 3-án megnősültem. Két gyermekünk született. Mindketten pedagógusok. Öt unokám van. 1995-ben mentem nyugdíjba. Visszatértem szülőfalumba és még öt évig voltam a kultúrotthon igazgatója. 2008. augusztus 30-án Aranydiplomát kaptam. Tanári- és sportmunkámat több alkalommal kitüntetésekkel ismerték el. Most élem az öregek nyugodt életét. Remélem, nem éltem hiába.

Horváth József

Nárai Község Díszpolgára

Március 15. – Méltó ünneplés

166 éve annak, hogy a márciusi ifjak kiálltak igazukért, s szembeszálltak a hatalommal. Az 1848–49-es szabadságharc tiszteletére tartottunk megemlékezést március 15-én a művelődési házban. Izgatottan érkeztek az ovisok a szereplésre, hatalmas mosollyal és még hatalmas

sabb kokárdával. Szépen, fegyelmezetten várták meg a polgármester úr megnyitó beszédét, majd Ildikó néni vezetésével, bátorításával bemutatták műsorukat. Jó volt látni a büszkeségtől dagadó szülőket, nagyszülőket arcát, könnyes szemét,

amint gyermekük, unokájuk szavalta a verset, lépegetett a zene ritmusára. Ügyesek voltak az óvodások, köszönet a betanításért Fábsics Ildikónak. Majd megtudhattuk, hogy mi is történt anno március 15-én, a nap pillanatait, mozzanatait ismerhettük meg óráról órára. A műsor ünnepélyesebbé tételéhez a Sárgaliliom Énekkar is nagyban hozzájárult, a szatmári népdalokkal és az ünnephez illő énekekkel.

Nádás Nikolett

Egy este Alsóórben

A közelmúltban Nárai Sárgaliliom Alkotóház hagyományörző köre az UMIZ és Kelemen László meghívására az Órvidéki Alsó-órbe az Öreg Iskolába látogatott, ahol nagyon szívélyes és baráti fogadtatásban volt része a népi kézműves hagyományokat őrző

és művelő Náraiaknak. Meglepett bennünket Kelemen László egy nagyon szép fotókiállítással, amely a 2013-as Nárai rendezvényen készült felvételekből állt és tükrözték egy falusi téli este hangulatát. Örömmel fedezték fel magukat a kosárfonók, a lábtörő- és szatyorfonók, csuhébáb- és a csipkekészítők. Nemcsak fotókon láthatták a vendéglátók az egyes kézműves tárgyakat, hiszen korábban készített és félkész termékekkel is mentünk a rendezvényre, ahol az érdeklődők ki is próbálhatták a mesterségek fogásait. A jó hangulatot fokozta az alsóóri énekar magyar nép-

dalokból összeállított dalcsoakra, valamint a vendéglátók által készített és általunk vitt finom sütemények és borok fogyasztása is. Együtt dalolt magyar a magyarral. Címek cserélődtek, régi emlékek idéződtek és egy hasonló baráti látogatás ígéretével, amikor alsóóriek fognak ellátogatni Náraiba – késő éjszaka értünk haza.

Köszönjük a meghívást Kelemen László Úrnak, édesanyjának

a finom süteményeket, Alsó-órnek a szeretetteljes érdeklődést, az Öreg Iskolának, hogy befogadta és bemutatta kiállításunkat, amely február 27-ig volt megtekinthető. Köszönöm Nárai népi kézműves hagyományait őrzők Völgyi Gábor, Mol-

nár Gábor kosárfonás, Völgyi Imréné, Szabó Ferencné, Pulay Imréné, Herczeg Józsefné lábtörő- és szatyorfonóknak, Tieber Károlyné csipkekészítőnek aktív munkáját, valamint Kiricsi Józsefné csuhébáb készítőnek (Vépről), hogy velünk tartott. Köszönöm Dr. Tatai-Szabó Miklósnak a szép felvételeket, amelyekből Kelemen László a fotókat kiállíthatta. Köszönettel:

Szilágyiné Pompor Vilma

önkormányzati képviselő

Nárai hagyományörző aktív közösségének tagja

Sport hírek – Labdarúgás

A Nárai Sportkör labdarúgócsapata március 30-án Sorkifaludon kezdte meg a tavaszi bajnoki szezont. Az átigazolási szezonban hét főt igazoltunk. Jákról Takács Pétert, Draskovics Pétert, Draskovics Gábort és Draskovics Dánielt. Újperintből Vincze Pétert, Bükrről Farkas Gábort és Vaspörből Németh Istvánt. A nevek alapján sejthető, nagyon jól erősítettünk, ami némi bizakodásra ad okot egy jó tavaszi szereplésre. Március végére elkészült a sportpálya új védőkorlátja, ami igazán jól mutat és biztonságossabbá teszi a hazai mérkőzések megrendezését. Mivel a korlát kijebbe került, így a pályát egy-egy méterrel szélesíteni tudjuk a szabványoknak megfelelően. A beruházás 3 millió 848 000 forintba került, melyből 2 millió 668 837 forint volt az elnyert TAO pályázati forrás és 1 millió 179 163 forint volt az önrész, melyet az önkormányzat, illetve az AGRO-ALFA Kft., Király Géza ügyvezető biztosított, így közreműködésükkel valósulhatott meg a beruházás. Köszönet a támogatásért!

Továbbra is várjuk szurkolóinkat a hazai mérkőzéseinkre. A sportkör elérhető már az interneten is a www.narai-sk.hu honlapon. Várjuk támogatóink adójának 1%-át, a sportkör adószáma: 19892557-1-18. Tisztelettel: **Koltay István**, sportkör elnök

**Várjuk együtt a nyuszt!
Kedves Szülők, kedves Gyerekek!
Április 19-én, szombaton a Művelődési Házban 9.00 órától nyuszivárá sportos, vicces vetélkedőt tartunk a parkban.**

Néhány program ízelítőül: tojásvadászat, nyuszipofa-festés farkokra, sportos vetélkedő népi játékokkal...

Gyertek el, nem fogtok csalódní, várunk mindenkit nagy-nagy szeretettel!

Nárai Templomért Alapítvány 1% SZJA felajánlás

Tisztelettel köszönjük az eddigi 1% személyi jövedelemadó felajánlásokat! Kérjük az idei esztendőben is támogassa lakóhelyét! A felajánlásokat a plébániaépület felújításának önéreje fordítjuk. Nárai Templomért Alapítvány adószáma: 18893610-1-18

Erdélyi körút

A Sárgaliliom Alkotóházban rendezett székelýföldi borváz kiállítás kapcsán felmerült egy erdélyi körutazás gondolata. Erdély a csodás táj mellett az ottani körülmények miatt is erős érzelmi hatást vált ki a magyar emberekből. A körutazás útvonala Nagyváradtól Kolozsváron át Gyergyószentmiklósig, illetve az ezeréves határig tart. Hazafelé pedig Segesváron át Gyulafehérvár, Vajdahunyad, Arad történelmi emlékhelyeit tekinthetjük meg. Tervezett indulási időpont 2014. augusztus 9., esti órákban. Utazás légkondicionált autóbusszal. Szállás Gyergyószentmiklóson, 7 nap, félpanziós ellátással. Részvételi költség 42 fő esetén 73.000 Ft/fő. Bővebb információ és jelentkezés Szilágyiné Pompor Vilmánál április végéig a 329-688 vagy 30/478-1330-as telefonszámon. A program megtekinthető a hirdetőtáblákon, illetve az Alkotóház bejáratí ajtaján.